

Statsforvalteren i Trøndelag

Kun sendt pr. e-post til: sftlpost@statsforvalteren.no

Ansvarlig advokat:
Robin Aker Jakobsen

Vår ref.:
67838535

Deres ref.:

Kristiansand
5. mars 2025

Søknad om ekspropriasjonstillatelse

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Oversikt over eierforholdene	3
2.1	Oversikt og planregulering	3
2.2	Hummulen.....	4
2.3	Lisskvitholmen.....	5
3	Bakgrunnen for søknaden og formålet med inngrepet.....	6
4	Nærmere beskrivelse av tiltakene og valg av trasé	6
4.1	De omsøkte rettigheter.....	6
4.1.1	Hummulen	6
4.1.2	Lisskvitholmen	8
4.2	Alternative traséer.....	9
4.2.1	Oversikt.....	9
4.2.2	Hummulen	9
4.2.3	Lisskvitholmen	9
5	Saksbehandling og forsøk på å oppnå en minnelig ordning.....	10
6	Sakens rettslige sider.....	11
6.1	Statsforvalterens vedtaksmyndighet.....	11
6.2	De materielle vilkårene for ekspropriasjon.....	12
6.3	Nærmere om Tensios leveringsplikt.....	13
6.4	Kravet til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden	13

S_16691256/1_67838535

6.5	Søknad om at en klage ikke gir vedtaket utsettende virkning.....	14
7	Avslutning.....	14

1 Innledning

På vegne av Tensio TN AS ("**Tensio**") og Salmar Farming AS («**Salmar**») søkes med hjemmel i oreigningsloven § 2 nr. 19 herved om tillatelse til å ekspropriere rett til å etablere elektrisk infrastruktur og farvannsskilt over flere eiendommer i Nærøysund kommune.

I punkt 2 vil vi redegjøre nærmere for "*kven oreigningsinngrepet råkar*". I punkt 3 vil vi klargjøre bakgrunnen for søknaden og "*inngrepsføremålet*". Deretter vil vi i punkt 4 gjøre rede for "*kva [inngrepet] går ut på*", herunder valg av trasé. Det vil også presiseres hvem av Tensio og Salmar som omsøker de enkelte nettanlegg.

I punkt 5 vil vi beskrive de forsøk som er gjort for å komme til en minnelig løsning. Deretter vil vi redegjøre nærmere for sakens rettslige sider under punkt 6, herunder hvorfor "*inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade*".

2 Oversikt over eierforholdene

2.1 Oversikt og planregulering

Det søkes om rett til å etablere elektrisk infrastruktur og farvannsskilt på to ulike lokasjoner i Nærøysund kommune, heretter omtalt som «**Hummulen**» og «**Lisskvitholmen**».

Berørt areal på lokasjonen Hummulen er avsatt til «*LNf-område*» i gjeldende kommuneplan.¹ Videre er berørt areal på lokasjonen Lisskvitholmen avsatt til «*LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag*» i gjeldende kommuneplan. I forslag til ny kommuneplan som enda ikke er vedtatt, er begge lokasjonene avsatt til «*LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag*».

Det foreligger ikke reguleringsplan for berørt areal på noen av lokasjonene.

¹ <https://www.narøysund.kommune.no/f/p5/ide3f1c2a-fd5c-473b-bbbf-7f4622515690/kommuneplanens-arealdel-2010-2014-for-vikna-vedtatt-16-12-2010.pdf>

2.2 Hummulen

På lokasjonen Hummulen berøres følgende eiendommer: Gnr. 202 bnr. 1, 6 og 26 i Nærøysund kommune.

Oversikt over eierforholdene til de berørte eiendommer fremgår av følgende tabell:

Hjemmelshaver	202/1	202/6	202/26
Frode Willy Hansen	1/1		
Jonas Hansen Lauvøy		1/1	
Adolf Birger Ovesen			1/3
Mandor Alfred Ovesen			1/3
Hermod Emilsen			1/18
Ivar Emilsen			1/18
Odd Roger Emilsen			1/18
Eldbjørg Engås			1/18
Anita Emilsen Hancox			1/18
Ida C Skogmo Emilsen			1/18

2.3 Lisskvitholmen

På lokasjonen Lisskvitholmen berøres følgende eiendommer: Gnr. 122 bnr. 1, 2, 3 og 4 i Nærøysund kommune. Disse eiendommene eier berørt areal i et realsameie.

Oversikt over eierforholdene til de berørte eiendommer fremgår av følgende tabell:

Hjemmelshaver	122/1	122/2	122/3	122/4
Arne Jentoft Dolmen	1/5			
Elsa Frøydis Dolmen	1/5			
Jarle Dolmen	1/5			
Randi Johanne Engesli	1/5			
Nelly Turid Dolmen Larsen	1/5			
Eldrid Synnøve Holum		1/5		
Aud Hennie Katinka Nakling		1/5		
Kurt Helge Aune		1/5		
Frode Pedersen		1/15		
Trond Ståle Pedersen		1/15		
Mariann Iren Ulsund		1/15		
Britt Mari Holm		1/30		
Mona Helen Lysfjord		1/90		
Stig André Lysfjord		1/90		
Endre Birger Solbakken		1/30		
Frank Harald Solbakken		1/30		
Kim Roger Solbakken		1/90		
Rune Solbakken		1/30		
Torill Alsli Solbakken		1/30		
Anne Lena Dolmen			5/30	
Torill Dolmen Lysfjord			5/30	
Nina Dolmen Wirkola			5/30	
Laila Brandtzæg			3/30	1/5
Eilif Reinert Dolmen			3/30	1/5
Hermann Øystein Dolmen			3/30	1/5
Asbjørg Irene Gaustad			3/30	1/5
Gjertrud Magnhild Dolmen			1/30	
Mona Iren Dolmen			1/30	
Stein Ivar Dolmen			1/30	
Harald Gunnar Dolmen				1/5

3 Bakgrunnen for søknaden og formålet med inngrepet

Bakgrunnen for søknaden er at Salmar skal forsyne sine oppdrettsanlegg ved Hummulen og Lisskvitholmen med strøm. I den anledning er det behov for å etablere elektrisk infrastruktur og farvannsskilt.

Tensio er som nettselskap underlagt omfattende preseptorisk lovgivning, og er regulatorisk bundet av bestemmelsene i energiloven med forskrifter. Det vises i denne forbindelse til energiloven § 3-3 første ledd hvor det framgår at Tensio som områdekonsesjonær over Nærøysund kommune har en leverings- og tilknytningsplikt. Dette vil omtales nærmere under punkt 6.3.

For at Tensio skal kunne opprettholde sine regulatoriske forpliktelser, er selskapet avhengig av å erverve de nødvendige privatrettslige rettighetene til å etablere og ha liggende de elektriske anleggene over eiendommene. Tensios områdekonsesjon følger vedlagt som:

Bilag 1: Tensios områdekonsesjon

Salmar er videre avhengig av å erverve de nødvendige privatrettslige rettighetene for å kunne etablere sin del av de elektriske anleggene ut til oppdrettsanleggene. Videre er Salmar avhengig av å erverve de nødvendige rettigheter til å etablere farvannsskiltene i tråd med tillatelse fra Kystverket.

Konkret hvilke nettanlegg og farvannsskilt som skal etableres over de enkelte eiendommer, og hvem som skal eie disse, vil det redegjøres nærmere for i det følgende.

4 Nærmere beskrivelse av tiltakene og valg av trasé

4.1 De omsøkte rettigheter

4.1.1 Hummulen

Kart som viser de omsøkte nettanleggene på gnr. 202 bnr. 1, 6 og 26 (Hummulen) følger vedlagt:

Bilag 2: Kart over nettanleggene på Hummulen som skal eies av Tensio

Bilag 3: Kart over nettanleggene på Hummulen som skal eies av Salmar

I det følgende vil det redegjøres nærmere for de rettigheter som omsøkes til de enkelte eiendommer på lokasjonen Hummulen.

Eiendommen 202/1 i Nærøysund kommune

Det søkes om rett til å etablere en nettstasjon, et luftledningsanlegg, et jordkabelanlegg, et sjøkabelanlegg og et farvannsskilt over eiendommen 202/1 i Nærøysund kommune med tilhørende nødvendige rettigheter. Med «nødvendige rettigheter» menes blant annet rett til å foreta fremtidig fornying og ombygging, inspeksjon, vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, og graving/sprenging i nødvendig dybde/omfang som herved står i forbindelse med anleggene, samt nødvendig adkomst over eiendommen og i terrenget for øvrig. Det er ingen etablerte veier over denne eiendommen, slik at transport må foregå i terrenget, evt. på tilgjengelige sleper.

Det omsøkes videre rett til bruk av et riggareal som angitt i kart vedlagt som bilag 4 hvor det er omtalt som «lagerplass» og «oppstillingsplass». Arealene skal tas i bruk for rigg og anlegg i anleggsperioden til lagring av materiell og utstyr, spisebrakker, landingsplass for helikopter og tilhørende anleggsaktiviteter.

Bilag 4: Kart riggområder 202/1

Nettstasjonen har dimensjonen 2,3 x 2,3 meter, og skal transformere spenning fra 22 kV til 1000 V. Videre skal nettstasjonen ha et byggeforbudsbelte på 5 meter, og den skal eies av Tensio.

Luftledningsanlegget har en spenning på 22 kV, og skal ha et byggeforbudsbelte på 6 meter til hver side målt fra ytterfase, samt et ryddebelte på 5 meter fra senter linje (totalt 10 meter). Luftledningsanlegget vil videre ha en lengde på ca. 908 meter med 8 mastepunkter over eiendommen 202/1, og skal eies av Tensio.

Jordkabelanlegget har en spenning på 22 kV, og skal ha et byggeforbudsbelte på 1,5 meter til hver side fra senter kabel (totalt 3 meter). Jordkabelanlegget vil ha en lengde på ca. 145 meter over eiendommen 202/1. Jordkablene skal i utgangspunktet ha en minimum overdekning på 0,4 meter, eventuelt 1 meter der det foreligger dyrket mark, og skal eies av Tensio. Vi er ikke kjent med at det foreligger dyrket mark som berøres.

Sjøkabelanlegget har en spenning på 1000 V. Sjøkabelanleggets lengde fremgår av kart vedlagt som bilag 3. Sjøkablene skal i utgangspunktet ha minimum overdekning på 0,4 meter der den graves ned på land, eventuelt 1 meter der det foreligger dyrket mark, og ut i sjøen vil sjøkabelen spyles ned. Vi er ikke kjent med at det foreligger dyrket mark som berøres. Sjøkabelanlegget skal eies av Salmar.

Farvannsskiltet skal eies av Salmar, og skal plasseres og ha spesifikasjoner som fremgår av vedlagte tillatelse fra Kystverket:

Bilag 5: Tillatelse fra Kystverket – Hummulen

Eiendommen 202/6 i Nærøysund kommune

Det søkes om rett til å etablere et jordkabelanlegg over eiendommen 202/6 i Nærøysund kommune med tilhørende nødvendige rettigheter. Med «nødvendige rettigheter» menes blant annet rett til å foreta fremtidig fornying og ombygging, inspeksjon, vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, og graving/sprenging som herved står i forbindelse med anlegget, samt nødvendig adkomst over eksisterende vei på eiendommen som er i inntegnet i vedlagte kart, i tillegg til adkomst i terrenget for øvrig.

Bilag 6: Kart som angir adkomst over eksisterende vei over 202/6

Det omsøkes videre rett til bruk av riggareal slik angitt i kart vedlagt som bilag 6 hvor riggarealet er omtalt som «lagerplass». Inntegnet areal skal brukes til rigg og anlegg i anleggsperioden til lagring av materiell og utstyr, spisebrakker, landingsplass for helikopter og tilhørende anleggsaktiviteter.

Jordkabelanlegget har en spenning på 22 kV, og skal ha et byggeforbudsbelte på 1,5 meter til hver side fra senter kabel (totalt 3 meter). Jordkabelanlegget vil ha en lengde på ca. 220 meter over eiendommen 202/6. Videre skal jordkablene ha en minimum overdekning på 0,4 meter, og 1 meter overdekning der kablene etableres på dyrket mark. Jordkabelanlegget skal eies av Tensio.

Eiendommen 202/26 i Nærøysund kommune

Det søkes om rett til å etablere et jordkabelanlegg over eiendommen 202/26 i Nærøysund kommune med tilhørende nødvendige rettigheter. Med «nødvendige rettigheter» menes blant annet rett til å foreta fremtidig fornying og ombygging, inspeksjon, vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, og

graving/sprenging som herved står i forbindelse med anlegget, samt nødvendig adkomst over eiendommen og i terrenget for øvrig. Det er ingen etablerte veier over denne eiendommen, slik at transport må foregå i terrenget, evt. på tilgjengelige sleper.

Jordkabelanlegget har en spenning på 22 kV, og skal ha et byggeforbudsbelte på 1,5 meter til hver side fra senter kabel (totalt 3 meter). Jordkabelanlegget vil ha en lengde på ca. 276 meter over eiendommen 202/26. Videre skal jordkablene ha en minimum overdekning på 0,4 meter, eventuelt 1 meter der det foreligger dyrket mark. Jordkabelanlegget skal eies av Tensio.

4.1.2 Lisskvitholmen

På lokaliteten Lisskvitholmen søkes det om rett til å etablere et jordkabelanlegg, et sjøkabelanlegg, en nettstasjon og et farvannskilt på eiendommene gnr. 122 bnr. 1, 2, 3 og 4 med tilhørende nødvendige rettigheter. Med «nødvendige rettigheter» menes blant annet rett til å foreta fremtidig fornying og ombygging, inspeksjon, vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, og graving/sprenging i nødvendig dybde/omfang som herved står i forbindelse med anleggene, samt nødvendig adkomst over eiendommene og i terrenget for øvrig. Det er ingen etablerte veier over disse eiendommene, slik at transport må foregå i terrenget, evt. på tilgjengelige sleper.

Det omsøkes videre rett til bruk av riggareal slik angitt i kart vedlagt som bilag 7 hvor dette er omtalt som «lagerplass». Arealene skal bruk for rigg og anlegg i anleggsperioden til lagring av materiell og utstyr, spisebrakker, landingsplass for helikopter og tilhørende anleggsaktiviteter.

Bilag 7: Kart riggareal

Kart som viser de omsøkte nettanleggene på gnr. 122 bnr. 1, 2, 3 og 4 (Lisskvitholmen) følger vedlagt:

Bilag 8: Kart over nettanleggene på Lisskvitholmen som skal eies av Tensio

Bilag 9: Kart over nettanleggene på Lisskvitholmen som skal eies av Salmar

Nettstasjonen har dimensjonen 2,3 x 2,3 meter, og skal transformere spenning fra 22 kV til 1000V. Nettstasjonen skal ha et byggeforbudsbelte på 5 meter. Nettstasjonen skal eies av Tensio.

Jordkabelanlegget har en spenning på 22 kV, og skal ha et byggeforbudsbelte på 1,5 meter til hver side fra senter kabel (totalt 3 meter). Jordkabelanlegget vil ha en lengde på ca. 345 meter over eiendommene gnr. 122 bnr. 1, 2, 3 og 4. Jordkablene skal videre i utgangspunktet ha minimum overdekning på 0,4 meter, eventuelt 1 meter der det foreligger dyrket mark. Jordkabelanlegget skal eies av Tensio. Vi er ikke kjent med at det foreligger dyrket mark som berøres.

Sjøkabelanlegget har en spenning på 1000 V. Sjøkabelanlegget vil videre ha en lengde på ca. 100 meter over eiendommene gnr. 122 bnr. 1, 2, 3 og 4. Sjøkablene skal i utgangspunktet ha minimum overdekning på 0,4 meter, eventuelt 1 meter der det foreligger dyrket mark, og ut i sjøen vil de spyles ned. Vi er ikke kjent med at det foreligger dyrket mark som berøres. Sjøkabelanlegget skal eies av Salmar.

Farvannsskiltet skal eies av Salmar, og skal plasseres og ha spesifikasjoner som fremgår av vedlagte tillatelse fra Kystverket:

Bilag 10: Tillatelse fra Kystverket – Lisskvitholmen

Innenfor ryddebeltene angitt over til begge lokasjoner, har eier av anleggene rett til å felle trær, samt kappe greiner, vekster og lignende, i den grad dette vurderes som nødvendig for å holde vegetasjonen

tilstrekkelig nede. Innenfor byggeforbudsbeltene angitt over skal det av sikkerhetsmessige hensyn ikke uten anleggseiers samtykke oppføres bygg, innretninger eller lignende.

4.2 Alternative traséer

4.2.1 Oversikt

Det har vært vurdert og utredet flere alternative traséer for nettanleggene ved begge lokasjonene. I det følgende skal vi utrede og beskrive de traséalternativer som er vurdert på begge lokasjoner med det formål å gi vedtaksmyndigheten et så godt opplyst beslutningsgrunnlag som mulig.

4.2.2 Hummulen

På lokasjonen Hummulen er det vurdert fire alternative traséer i tillegg til den omsøkte traséen for fremføring av de elektriske anleggene til forsyning av Salmar sitt anlegg.

Det vises til vedlagte kart, som overordnet gir et innblikk i disse fire traséalternativene:

Bilag 11: Alternative traséer Hummulen med tilhørende kostnadsestimater

Det bemerkes at omsøkte trasé ikke fremgår av kartet, slik at dette viser fire *alternative* traséer.

Alternativ 3 og 4, som begge innebærer etablering av en sjøkabel, er de minst egnede alternativene. Dette skyldes at bruk av sjøkabler vil være svært kostbart. Driftsmessig vil det heller ikke være ønskelig med et så langt strekk i sjøen av hensyn til nettap, ettersom spenningen må nedtransformeres før den går ut i sjøen. Disse to alternativene vurderes ikke som egnet.

Hva gjelder alternativ 1 og 2, er disse kostnadmessig likere den omsøkte løsningen. Den omsøkte løsningen er kostnadmessig lik alternativ 1. Alternativ 1 og 2 er imidlertid valgt bort med bakgrunn i innspill fra både berørte grunneiere og Statsforvalteren.

Berørte grunneiere har anført planer om å benytte eiendommene på en måte som disse alternativene ville være til mer begrensninger for. Videre har Statsforvalteren meldt om forhold knyttet til naturtypen kystlynghei, og at man burde unngå å skade denne. Med bakgrunn i innspill fra berørte grunneiere, samt innspill fra Statsforvalteren for å hensynta kystlynghei som fins i området, er disse to alternativene valgt bort til fordel for omsøkt trasé som går noe lenger vest, og dermed hensyntar de innkomne innspill.

Som et mulig femte alternativ kan nevnes kabling over hele strekket. Dette lar seg imidlertid ikke gjennomføre som følge av stedegne forhold. Det er berg i dagen som ikke gjør kabling mulig. Dermed er også dette alternativet forkastet. Vi belyser det likevel kort for å vise at det er påtenkt og vurdert, særlig ettersom Tensio skal etterstrebe kabling på distribusjonsnettet der dette er mulig og hensiktsmessig.

Omsøkte trasé er dermed valgt med bakgrunn i at det er den rimeligste løsningen, samtidig som det er en driftsmessig god løsning som også hensyntar innspill fra både grunneierne og Statsforvalteren.

Hva gjelder farvannsskiltets plassering vil dette naturlig måtte følge trasévalget på land og den tillatelse som er gitt av Kystverket.

4.2.3 Lisskvitholmen

Det er totalt vurdert tre traséer, hvorav en av dem (alternativ 3) er omsøkt. En oversikt over de ulike traséalternativene fremgår av vedlagte kart:

Bilag 12: Alternative traséer Lisskvitholmen

Det er kun anleggene som er innringet i røde «skyer» som er alternative nye anlegg. Resten er eksisterende infrastruktur i området som nytt nett vil bli koblet til.

Alternativ 1 er prosjektert med høyspent hengekabel i luft med nettstasjonen i enden, før sjøkabel føres ut i sjøen via Storsandvika. Etter dialog med berørte grunneiere, var tilbakemeldingen at det var lite ønskelig med etablering av de elektriske anleggene og farvannskiltet her, idet Storsandvikstranda er et mye brukt rekreasjonsområde.

Det var således ikke ønskelig med anlegg som er visuelt til syne i dette området, og det var sterk motstand mot dette. Videre er det ikke mulig å kable anlegget på dette strekket som følge av fjellgrunn, noe som ville reduserte de visuelle ulempene. Med bakgrunn i nevnte forhold, ble det vurdert andre alternativer.

Alternativ 2 ble først påtenkt etter at alternativ 1 ble forkastet. Dette alternativet er i det vesentlige lik som alternativ 3, men innebærer at anlegget etableres i luft, og ikke kables. Dette er generelt ikke ønskelig, ettersom Tensio som nevnt har et pålagt krav om å kable så fremt det lar seg gjøre hensiktsmessig i tråd med deres områdekonsesjon.

Alternativ 3, som er den omsøkte løsningen, er valgt fordi det gir Tensio mulighet for å kable anlegget frem til nettstasjonen i tråd med krav etter områdekonsesjonen. Kablingen vil videre ha fordeler ved at den vil utgjøre det minste visuelle inngrepet. Kabling vil dessuten trenge mindre vedlikehold, og er mer driftssikkert.

Videre gir et jordkabelanlegg mindre båndlegging på de berørte eiendommen sammenlignet med et luftledningsanlegg. Nevnte forhold er bakgrunnen for hvorfor alternativ 3 er omsøkt, idet dette fremstår mest egnet totalt sett, særlig av hensyn til de berørte eiendommer og bruken av området. Ved valg av alternativ 3 har Tensio strukket seg langt for å finne en løsning som gir minst mulig inngrep for de berørte grunneierne, og de har vært krevende å finne en fremføringsrute som var mulig å kable.

Driftsmessig nevnes også at det ikke er ønskelig å etablere nettanleggene lengere nord, ettersom dette vil kunne medføre utfordringer med hensyn til nettap. Det vil også medføre at Salmar får en uhensiktsmessig lang sjøkabel til sitt anlegg, noe som både driftsmessig og kostnadmessig ikke er ønskelig.

5 Saksbehandling og forsøk på å oppnå en minnelig ordning

Tensio og Salmar har vært i dialog med grunneierne angitt i punkt 2.2 og 2.3 for å forsøke å komme frem til en minnelig løsning.

5. juli 2024 sendte advokatfirmaet SVW på vegne av Tensio og Salmar et informasjonsbrev til samtlige av disse grunneierne per post. Scannet versjon av frankerte konvolutter kan ettersendes ved behov.

Informasjonsbrevet inneholdt en beskrivelse av tiltaket og bakgrunnen for dette. Videre ble hver enkelt grunneier gitt mulighet til å signere en minnelig avtale for de tiltak som berørte deres eiendom, samtidig som det ble varsel om ekspropriasjon for det tilfellet at minnelige avtaler ikke ble inngått. Vedlagt følger varsel for hhv. Hummulen og Lisskvitholmen:

Bilag 13: Varsel om ekspropriasjon – Hummulen

Bilag 14: Varsel om ekspropriasjon – Lisskvitholmen

For ordens skyld understrekes at det ikke er et absolutt krav at ekspropriasjonen skal ha forsøkt å oppnå en minnelig løsning med berørte parter før det søkes som ekspropriasjon. Det vises til forskrift i medhold av oreigningslovens § 29 nr. 1 som lyder slik²:

"Før samtykke til eiendomsinngrep blir søkt, og før spørsmålet om inngrep for statens rekning blir tatt opp, bør det i alminnelighet være gjort forsøk på å komme til minnelig ordning."

Tensio og Salmar har likevel ønsket å komme til en minnelig løsning med grunneierne. Status per i dag er at hverken Tensio eller Salmar har inngått avtaler som gir dem rett til å etablere noen av de omsøkte anleggene ved minnelig avtale, og det fremstår heller ikke å være utsikter til dette.

Tilbakemeldingene fra de grunneierne som svarte på varslene vedlegges her:

Bilag 15: Tilbakemeldinger etter varsel om ekspropriasjon

Til de innkomne tilbakemeldingene vil vi bemerke at eiendommen 122/2 berøres i henhold til opplysninger i offentlige registre. Vi har ingen opplysninger som sier noe annet. Dette er også avsjekket særskilt med Kartverket i etterkant av grunneiernes tilbakemeldinger.

Videre merker vi oss at enkelte av grunneierne bemerker at varslet ble sendt ut like før sommerferien med en treukers frist som opplevdes å være kort. Vi har forståelse for det, men har likevel avventet i det lengste med å gå videre med søknad om ekspropriasjon. Grunneierne har således hatt god tid til å komme tilbake med sine innspill, og evt. signere minnelige avtaler.

Videre ble advokat Eirik Svingen Bjørge engasjert av flere hjemmelshavere. Vi vet ikke konkret hvem, og har heller ikke hørt mer fra adv. Bjørge siden vedlagte e-post korr. mellom undertegnede og adv. Bjørge:

Bilag 16: E-post korr. mellom adv. Bjørge og undertegnede

På denne bakgrunnen anser Tensio og Salmar det som nødvendig å søke om ekspropriasjon for erverv av de nødvendige rettigheter.

6 Sakens rettslige sider

6.1 Statsforvalterens vedtaksmyndighet

Vedtakskompetansen er med hjemmel i oreigningsloven § 5 delegert videre i FOR 1960-06-02-1.³ Hva gjelder ekspropriasjon til elektriske anlegg fremgår følgende:

"I medhold av § 5 blir rett til å gjøre vedtak om eller gi samtykke til eiendomsinngrep etter § 2 delegert slik:

(...)

til Olje- og energidepartementet (kgl.res 11 januar 1978 jf kgl.res. 2. juni 1960), delegert videre til NVE (kgl.res. 5. november 1982) og til statsforvalteren for så vidt angår kraftlinje med inntil 22 kV nominell spenning (kgl.res. 5. november 1982)."

² Forskrift i medhold av oreigningslovens § 29 (FOR-1960-06-02-4).

³ Forskrift i medhold av oreigningslovens § 5 om rett til å gjøre vedtak om eller gi samtykke til eiendomsinngrep.

Statsforvalteren er berettiget vedtaksmyndighet, ettersom nettanleggenes nominelle spenning er opp til 22 kV.

6.2 De materielle vilkårene for ekspropriasjon

De materielle vilkårene for ekspropriasjon til elektriske anlegg følger av oreigningsloven § 2, som lyder slik:

"Mot et vederlag etter skjøn til den det råkar, kan oreigningsinngrep setjast i verk etter vedtak av eller samtykke frå Kongen, så langt det trengst til eller for:

(...)

19. varmekraftverk, vindkraftverk, kraftliner, transformatorstajsonar og andre elektriske anlegg.

(...)

Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade."

I Rt. 2009 s. 1142 er det lagt til grunn at uttrykket "tvillaust" gir uttrykk for et klarhetskrav, og ikke et krav om kvalifisert interesseovervekt.

Det er Tensio og Salmars oppfatning at de omsøkte tiltakene utvilsomt er mer til gagn enn til skade. Anlegg for fremføring av elektrisk energi er samfunnskritisk infrastruktur, og Tensio har leveringsplikt til Salmar i henhold til energiloven med forskrifter. Tiltakene er nødvendige for å forsyne oppdrettsanleggene til Salmar med strøm.

Det nye anlegget vil medføre en vesentlig mer miljøvennlig strømforsyning enn dagens løsning med fossilt drevet strømaggregat. Videre lager strømaggregatene støy som kan være til sjenanse for naboer i området. Denne støyen vil fjernes når strømaggregatet erstattes med strømforsyning fra land ved de omsøkte tiltak.

Tensio og Salmar kan ikke se at grunneierne påføres ulemper av betydning som følge av de omsøkte tiltak. Områdene hvor anlegget er planlagt etablert er avsidesliggende og består hovedsakelig av utmark, og det er etter det vi har fått opplyst ingen av grunneierne som bor i nærheten av plasseringen av tiltaket.

Som det fremgår av redegjørelsen over om valg av traséer og alternative traséer, er berørte grunneieres innspill hensyntatt, og Tensio og Salmar har strukket seg langt for å finne løsninger som hensyntar berørte parters interesser. Det er basert på disse tilbakemeldingene at omsøkte traséer både på Hummulen og Lisskvitholmen har fått den plassering de har fått.

Utmarken på begge lokaliteter kan videre benyttes som før, og anleggene vil ikke medføre nevneverdige begrensningen på dagens bruk. Basert på de innspill som har fremkommet i anledning varselet om ekspropriasjon, har grunneierne heller ikke synliggjort eventuelle ulemper, eller en påtenkt bruk av eiendommene som blir forhindret som følge av anleggene. Det ble uttrykkelig oppfordret til å fremheve hvilke tap grunneierne eventuelt mente å være påført som følge av tiltaket, og som tilbudte erstatning ikke hensyntok.

Det vises for øvrig til punkt 4 ovenfor hvor det er nærmere redegjort for valg av trasé, og hvor det er begrunnet hvorfor den mest samfunnsøkonomisk rasjonelle traséløsningen er valgt for begge lokaliteter.

De materielle vilkårene for ekspropriasjon etter oreigningsloven § 2 er etter dette oppfylt, idet de omsøkte tiltak på begge lokasjoner er klart mer til gang enn skade.

6.3 Nærmere om Tensios leveringsplikt

Tensio har i kraft å være områdekonsesjonær leveringsplikt etter energiloven § 3-3. Leveringsplikten omfatter både en tilknytningsplikt og en plikt til å levere elektrisk energi til kundene innenfor konsesjonens geografiske område. Bestemmelsens første ledd lyder i sin helhet slik:

"Den som gis områdekonsesjon etter § 3-2, skal levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Områdekonsesjonæren har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Den samme plikten gjelder ved forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. (...)"

Leveringsplikten er nærmere utdypet i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM-forskriften) § 3-1 første og andre ledd, som lyder slik:

"Områdekonsesjonæren skal etter energiloven § 3-3 levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for, tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. (...)"

Konsesjonæren skal gjøre nødvendige tiltak for å kunne gjennomføre tilknytning av nye uttakskunder og håndtere forbruksøkninger hos eksisterende kunder."

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) kan dispensere fra leveringsplikten etter energiloven § 3-3 første ledd og NEM-forskriften § 3-1 når "særlige grunner" tilsier det, jf. energiloven § 3-3 andre ledd og NEM-forskriften § 3-1 første ledd siste punktum.

Innholdet i unntaksbestemmelsen er nærmere presisert slik i Ot.prp.nr. 43 (1989-1990) på s. 88:

"Unntaksbestemmelsen kan kun komme til anvendelse når tilknytningen ikke med rimelighet kan etableres på vanlige betingelser. Dette kan være aktuelt ved tilknytning til fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter. Unntaksbestemmelsen kan videre komme til anvendelse der levering fra annet fordelingsverk er rasjonelt ut fra geografiske, tekniske eller økonomiske hensyn."

Videre uttalte NVE følgende i rapport 3/1999 Fritak for leveringsplikt – prinsipper og prosedyrer på s. 4:

"I de fleste tilfeller vil begrepene «rimelighet» og «særlige grunner» være knyttet til kostnadmessige forhold. Hvis kostnadene er urimelig høye, vil det foreligge særlige grunner til å fravike leveringsplikten. Det er ikke mulig å tallfeste et nivå for hvor "ulønnsom" en investering må være før lovens krav om at det må foreligge «særlige grunner» er oppfylt. Det synes åpenbart at graden av ulønnsomhet må være ekstraordinær."

Terskelen for å bli fritatt fra leveringsplikten er svært høy. I vår sak er det verken geografiske, tekniske eller økonomiske omstendigheter som tilsier at Tensio vil kunne bli fritatt fra sin leveringsplikt.

6.4 Kravet til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden

Tensio er i medhold av NEM-forskriften § 4-14 pålagt å opptre "nøytralt og ikke-diskriminerende".⁴

I høringsdokument 8/2019 uttaler NVE følgende om nøytralitetsplikten:

⁴ Forskrift om nettregulering og energimarkedet (FOR-2019-10-24-1413).

"Bestemmelsen er generelt utformet og kravet gjelder alle former for diskriminering og ikke-nøytral opptreden. Dette inkluderer nettselskapets opptreden både overfor andre foretak i konsernet og overfor eksterne foretak og personer. Plikten gjelder både overfor energirelatert virksomhet og annen virksomhet."

I RMEs rapport 1/2020 til NEM-forskriften uttaler RME følgende på s. 20:

"Bestemmelsen må leses i lys av de utfordringene som oppstår ved å ha både monopol og konkurranseutsatt virksomhet innenfor samme konsern."

Tensios plikt til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden innebærer blant annet at det ikke er anledning til å forskjellsbehandle grunneiere i forbindelse med grunnerverv.

Saken kunne muligens ha vært løst ved å tilby et høyt erstatningsnivå til de berørte grunneierne ut over de dokumenterbare tap, men dette ville vært i strid med Tensios plikt til en nøytral og ikke-diskriminerende opptreden. En annen utfordring i nærværende sak er at de berørte arealer eies i sameier, noe som gjør det utfordrende å erverve rettigheter ved minnelighet, idet det kreves samtykke fra samtlige sameiere.

6.5 Søknad om at en klage ikke gir vedtaket utsettende virkning

I medhold av oreigningsloven § 5 annet ledd søkes det om at en eventuell klage over ekspropriasjonsvedtaket ikke gir ekspropriasjonsvedtaket utsettende virkning.

7 Avslutning

Tensio, Salmar og undertegnede er villig til å supplere søknaden ved behov, både med hensyn til generelle opplysninger og dokumentasjon.

Med vennlig hilsen
Simonsen Vogt Wiig

Torstein Eivindstad
Advokat
tei@svw.no